

Nieuwe Orde-voorzitter Frank de Grave kent een bewogen begin

‘Zonder dokters gebeurt er niks’

Robert Crommentuyn

Voor het eerst in de historie hebben de medisch specialisten een niet-medicus als voorzitter. In Den Haag mogen ze wel uitkijken, glimlacht Frank de Grave: ‘De Orde heeft nu ook iemand die weet hoe het werkt.’

beeld: De Beeldredactie,
Olaf Hartong

‘Het was allesbehalve een kalm begin’, zegt Frank de Grave (55) op zijn vijfde werkdag als voorzitter van de Orde van Medisch Specialisten. ‘Ik heb een aanstelling voor drie dagen per week, maar van dat deeltijdaspect heb ik nog weinig gemerkt.’

Zeker, op de ledenvergadering waar zijn aanstelling werd beklonken, wachtte hem een warm onthaal. ‘Er was applaus, er waren warme woorden en ik heb veel artsen gesproken.’

Maar al snel volgde met de publicatie van een eerste interview in NRC Handelsblad de harde realiteit. ‘Ik heb lang met die verslaggever over allerlei zaken gesproken, bijna niets daarvan heb ik teruggelezen. Er was alleen een fragment over het maximale inkomen en mijn standpunt over de tariefkortingen. En dat werd foutief weergegeven.’

In het interview zegt De Grave dat de Orde inzet op een norminkomen van 300.000 euro en dat de medisch specialisten de tariefkortingen moeten accepteren. ‘Die 300.000 euro baseer ik op de afspraak over het uurtarief in 2007. Toen is met ieders instemming het maatschappelijk aanvaarde tarief van 139 euro per uur vastgesteld. Dat is mijn anker. Als je dat uurtarief vermenigvuldigt met een x-aantal werkuren en een x-aantal werkdagen, dan kom je ruim gerekend op drie ton. Meer kan bijna niet,

Frank de Grave is de nieuwe algemeen voorzitter van de Orde van Medisch Specialisten en volgt daarmee Willem van der Ham op.

De boodschap van ex-minister De Grave aan Den Haag wordt: geeft artsen eens het krediet dat ze verdienen.

omdat het aantal uren dat je kunt werken niet oneindig is. Een andere redenering is vanuit omzet. Het Orde-standpunt is hierover bekend: een gemiddelde omzet van 250.000 tot 300.000 euro. En wat de tariefkortingen betreft: ik heb niet gezegd dat ik instem met *de* kortingen, maar dat ik de maatschappelijke realiteit aanvaard dat er tariefkortingen zullen komen. Dat is toch iets heel anders.'

Die nuancering komt voor sommigen te laat. Milco Linssen van de Stichting Bezorgd – die opkomt voor de belangen van 3000 vrijgevestigde medisch specialisten – vergeleek De Grave direct met het paard van Troje. De Grave: 'Die vergelijking klopt slechts deels. De gedachtegang dat ik een wolf in schaapskleren zou

zijn, kan ik volgen. Maar de soldaten in het paard kwamen in het holst van de nacht stiekem tevoorschijn. Je kunt veel van mij zeggen, maar ik doe nooit iets stiekem!'

Op de kwalificatie zelf wil hij verder niet ingaan. 'We vechten voor hetzelfde belang en ik wil kijken naar wat ons bindt. Ik zal binnenkort met hem spreken'.

Voetballers

Frank de Grave werd enkele maanden geleden door zijn voorganger Willem van der Ham gepolst. 'Na het vertrek bij de Nederlandse Zorgautoriteit (zie *kader* op blz. 2650) ben ik altijd op een of andere manier bij de zorg betrokken gebleven. Daar ligt toch een grote passie. Het vraagstuk van de zorg hoort bestuurlijk bij

de meest complexe en er gaat een boel geld in de sector om. Dat maakt het zeer uitdagend. Als je daar iets bereikt, bereik je veel voor veel mensen.'

Dat maakt de keuze voor de Orde nog niet meteen invoelbaar. 'Het voorzitterschap van de Orde is aantrekkelijk omdat er zonder dokters niks gebeurt', zegt De Grave. 'Dat zijn de mensen om wie het draait.' Hij trekt de vergelijking met voetballers. 'Fans klagen volop over voetballers en willen ze soms wel achter het behang plakken. Er is altijd gedoe over techniek, trainers, transfers, salarissen. Maar ze blijven naar het stadion komen.'

In meerdere opzichten gaat de vergelijking op, vindt De Grave. Patiënten komen naar het ziekenhuis voor de dokter en zijn in hoge mate tevreden over de geleverde zorg. Sowieso is er niet veel mis met de prestaties van medisch specialisten, zegt hij. 'Uit Europees onderzoek blijkt dat de Nederlandse artsen al jaren topkwaliteit leveren tegen een redelijke prijs. De laatste twee jaar eindigde ons land zelfs boven aan de ranglijst. Dat wordt ook mijn boodschap in Den Haag: geef artsen eens het krediet dat ze verdienen.'

De Grave heeft goede hoop dat VWS-minister Schippers openstaat voor een positieve boodschap. 'Ze heeft bij haar aantreden aangegeven dat ze zoekt naar een goede verstandhouding. Dat is een goede basis, zo sta ik er ook in. Medisch specialisten zijn niet schuldig aan alles wat tegenzit.'

Buiten schot

Dat neemt niet weg dat ook in de komende tijd veel discussies niet over de verdienstelijke prestaties van artsen zullen gaan maar over de kosten van zorg. 'Dat is tegen de achtergrond van de economische situatie en de toenemende uitgaven onvermijdelijk', zegt De Grave. Maar er moet wel wat aan die discussie veranderen, vindt hij. 'Tot mijn verbazing ontbreken de zorgverzekeraars in deze discussie. Bij budgetoverschrijdingen worden de ziekenhuizen en de medisch specialisten nu gekort. Maar we hadden in dit stelsel toch afgesproken dat zorgverzekeraars de betaalbaarheid zouden bewaken? De zorgverzekeraars bepalen met de door hen opgehaalde premie de omvang van het budget. Als het geld op is, kan dat twee dingen betekenen: of de premie gaat omhoog of de zorgverzekeraar koopt minder zorg in.'

'Na de introductie van het nieuwe stelsel moesten ze nog wennen aan hun nieuwe rol, was steeds het verweer', analyseert De Grave. 'Maar hun uitzonderingspositie heeft nu lang genoeg

'Je kunt veel van mij zeggen, maar ik doe nooit iets stiekem!'

'Hans Wiegel heeft de zorgverzekeraars uit de wind gehouden'

geduurd. Ze maken samen 1,2 miljard euro winst. En natuurlijk stelt de Nederlandse Bank solvabiliteitseisen aan verzekeraars en moeten ze een deel van de winst als buffer gebruiken, daar wil ik niet aan tornen. Maar het kan niet zo zijn dat verzekeraars structureel winst maken en dat zorgverleners structureel worden gekort.' Volgens De Grave speelt Haagse gemakzucht de zorgverzekeraars in de kaart. 'De beleidsmakers kiezen liever voor de vertrouwde route: je constateert een overschrijding en geeft een aanwijzing voor een korting aan de NZa. Het is een gemakkelijk traject. Daarnaast hebben de zorgverzekeraars met Hans Wiegel een pleitbezorger die precies weet hoe het werkt. Hij heeft ze prima uit de wind gehouden.' Maar nu liggen de kaarten anders, waarschuwt De Grave. 'Vanaf nu heeft de Orde ook een voorzitter die weet hoe het werkt.' Ook als de zorgverzekeraars op hun rol worden aangesproken, blijft de budgetdiscussie bestaan. De politiek zal grote premiestijgingen niet wenselijk achten en dat verzekeraars minder zorg inkopen, is ook niet waarschijnlijk. Dan ligt de uitweg van de kortingen weer voor de hand. Wat schieten medisch specialisten er dan mee op? 'Het is geen oplossing van het budgetprobleem', erkent De Grave, 'maar het

legt het probleem wel daar waar het hoort te liggen. En dat zal ik mijn goede vriend Hans Wiegel ook zeggen. De burger moet via de zorgverzekeraar worden geconfronteerd met het spanningsveld tussen zorgvraag en kosten. De beheersing van de kosten van zorg hoort niet op het bordje van de dokter.'

Rechtvaardige deal

Het aanspreken van zorgverzekeraars klinkt mooi, maar is toekomstmuziek. Den Haag heeft allerlei nadelige maatregelen voor medisch specialisten in petto. Van tariefkortingen tot budgetsysteemen. Minister Schippers lijkt op deze punten geen andere wensen te hebben dan voorganger Ab Klink. De afgelopen maanden hebben de Orde en VWS in stilte onderhandeld over de verschillende plannen. De Grave: 'Over de inhoud van lopende onderhandelingen kan ik niet uit de school klappen.'

Zeker is wel dat het vrije beroep nog bestaat na 2012. Als het aan De Grave ligt tenminste. 'Dat is absoluut mijn inzet. Zonder garanties voor het vrije beroep is er geen deal mogelijk! Dokters moeten kunnen kiezen tussen dienstverband en vrij beroep. Alleen dan renderen ze optimaal. Als die keuze er niet is, levert dat schade op aan de zorg. En bij de keuze voor het vrije beroep horen de huidige fiscale faciliteiten.'

Ook over de plannen om het specialistenhonoraarium onder beheer van ziekenhuisbesturen te brengen, is De Grave helder. 'De verzekeraars betalen de inspanningen van de artsen. Het is raar als een ziekenhuisbestuur dan de zeggenschap krijgt over het geld. Daar valt niet over te praten.' Ook over de tariefkortingen voert de Orde stevige onderhandelingen, zegt De Grave. 'Over elke miljoen euro wordt gevochten. De inzet is een rechtvaardige deal. En er is geen deal totdat de deal gesloten is', aldus de ervaren onderhandelaar. 'Het eindresultaat zullen we voorleggen aan de leden. Zij geven de doorslag.'

Bestuurlijke biotoop

De suggestie dat de onderhandelingen in Den Haag vergemakkelijkt worden doordat minister Schippers en De Grave partijgenoten zijn, werpt de Ordevoorzitter verre van zich. 'Partijpolitieke connecties zijn totaal irrelevant. Het bewijs? Ik voerde het eerste gesprek met Willem van der Ham lang voordat bekend was dat Edith Schippers minister zou worden.' 'Het gaat om de verantwoordelijkheden die bij een functie horen', voegt hij eraan toe. 'Ik spreek bijvoorbeeld ook mede-VVD'er Hans Wiegel van de zorgverzekeraars stevig aan.'

CV Frank de Grave

- 1977 - VVD-medewerker bij de Provinciale Staten van de provincie Drenthe
- 1981 - adjunct-secretaris van de raad van bestuur van de AMRO-bank
- 1982 - VVD-gemeenteraadslid in Amsterdam
- 1982 - lid van de Tweede Kamer voor de VVD
- 1991 - wethouder van financiën en locoburgemeester van Amsterdam
- 1996 - staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het kabinet-Kok I
- 1998 - minister van Defensie in het kabinet-Kok II
- 2002 - lid van de Tweede Kamer voor de VVD
- 2004 - voorzitter College Tarieven Gezondheidszorg
- 2006 - voorzitter raad van bestuur Nederlandse Zorgautoriteit
- 2008 - bestuursvoorzitter Artis (nevenfunctie)
- 2009 - chief financial officer DSB Bank
- 2009 - bestuursadviseur Twynstra Gudde Adviseurs en Managers
- 2010 - voorzitter van het coöperatiebestuur van PGGM
- 2010 - voorzitter van de Orde van Medisch Specialisten

Hij ziet zijn meerwaarde niet in zijn partijpolitieke achtergrond, maar het is handig dat hij deze en gene persoonlijk kent, geeft De Grave toe.

Mijn meerwaarde is niet mijn partijpolitieke achtergrond, maar het feit dat ik een ervaren bestuurder ben. En ik weet hoe Den Haag in elkaar steekt en hoe je optimaal gebruikmaakt van de Kamer, of van het ministerie.' En natuurlijk is het handig dat hij deze en gene ook persoonlijk kent, geeft De Grave toe. 'Dat maakt het gemakkelijker om een keer te zeggen: hé Hans of hé Edith, luister eens.' Veel van de actuele kwesties gaan over geld. Dat doet bijna vergeten dat de kwaliteit van zorg ook een topprioriteit van de Orde is. Een thema waar niet de expertise van De Grave ligt. Hij zal er zich ook niet profileren, belooft hij. 'Niemand hoeft bang te zijn dat ik binnenkort interviews geef over medisch-inhoudelijke kwesties.' De Grave is een voorstander van collegiaal bestuur, zegt hij. 'Mijn zes medebestuurders zijn allemaal arts. En kwaliteit van zorg is zelfs zo belangrijk dat we voor de vrijgekomen post van voorzitter van de Raad voor de Wetenschap, Opleiding en Kwaliteit nu twee mensen aantrekken. Dus als je mij vraagt: wat doet Frank de Grave met medisch-inhoudelijke kwesties? Dan zeg ik: daar heb ik hele goede bestuursleden voor.'

veldwerk

De kus

Vooruit, het komt niet zo vaak voor, een kus van een patiënt. Geen omkoping, geen erotische lading, misschien een beetje overdracht. Gewoon een kus als bedankje. Het overkwam me deze week. En niet één, maar twee keer tijdens een ochtendspreekuur.

De eerste was een dame van middelbare leeftijd die gebukt gaat onder het syndroom van Gilles de la Tourette. Ze vertelde me over haar moeizame relatie met haar hoogbejaarde ouders en over het boek dat ze aan het schrijven is over haar leven. Ik luisterde. Bij de deur, toen ik haar een hand gaf ten teken dat het consult voorbij was, trok ze mijn gezicht naar het hare en gaf me een kus op mijn wang.

Op het eind van de ochtend zat ik tegenover een 82-jarige dame, wier zoon altijd haar vaste tolk is. Inder tijd zijn ze samen vanuit Afghanistan naar Nederland gevlucht. Ze spreekt helaas geen woord Nederlands. Haar zoon vertaalde haar klachten die voornamelijk moeheid en duizeligheid behelsden. Gaande het consult kwam mevrouw met haar eigen oplossingen. Ik deed niet veel meer dan luisteren. Toen ik afscheid van haar wilde nemen, pakte ze mijn hand en gaf er een kus op. Cultureel bepaald? Was het overdracht? Het zal me wat.

Wat een mooi vak heb ik toch. Luisteren en een eenvoudige uitleg. Ik vind het bijzonder. Ooit een groenteboer of schoenmaker tegengekomen die een kus van een klant kreeg voor geleverde diensten?

Een kus als prestatie-indicator is voor mij minstens zo waardevol als het gemiddelde HbA1C bij mijn diabetespatiënten. Welke verzekeraar gaat betalen voor de eerstelijns-DBC 'luisteren'? Wie ontwikkelt Ketenzorg Luisteren? Het wordt hoog tijd.

Jos van Bommel,
huisarts